

Aquest article va ser publicat originàriament [a l'ECODIARI el 11 de maig de 2016](#)

Escenificacions nuclears al Parlament de Catalunya

El passat 14 d'abril el tema nuclear va fer una aparició al Parlament de Catalunya. No en una sessió plenària, sinó en una reunió de la *Comissió d'Empresa i Coneixement* (CEC) a on es va aprovar una moció de sis punts que representa una *aproximació* a una qüestió important per a la salut i la seguretat de les persones que vivim a Catalunya, a Espanya i a la Península Ibèrica: entre juliol del 2020 i octubre de 2021, les tres centrals nuclears que funcionen a Catalunya han de rebre els corresponents permisos per allargar el seu funcionament 10 anys més, el que, en cas d'aconseguir-se, portaria Vandellòs 2 als 42 anys, Ascó 1 als 47 anys, i a Ascó 2 als 45 anys de funcionament respectiu.

Una central nuclear, qualsevol central nuclear, té greus repercussions en la vida de milers de persones arreu del món al marge del lloc a on estigui ubicada; però limitant-nos als tres àmbits territorials que he mencionat, és necessari concretar a què m'estic referint quan escric *greus repercussions*.

Des del 2001 el discurs dominant sobre l'energia atòmica es desenvolupa dins dels marges establerts pel conglomerat d'empreses, companyies elèctriques, estaments universitaris i altres institucions que obtenen beneficis d'aquesta indústria i, lògicament, una entitat política com la CEC no podia ser aliena a aquesta realitat. No es podia esperar que en el debat de la CEC fessin aparició conceptes que trenquen aquests marges. Per posar només quatre exemples, a la reunió de la CEC no es van mencionar ni el flux de contaminació radioactiva que emeten els reactors en el seu funcionament diari, ni la vinculació d'un procediment tan habitual com la càrrega periòdica de combustible amb la fabricació de municions d'urani empobrit, ni les emissions en el cicle nuclear de gasos responsables del canvi climàtic, ni el caràcter irreversible que tindria una catàstrofe atòmica a Ascó i Vandellòs per a zones de Catalunya, Espanya i la Península Ibèrica. Tots aquests són aspectes que impliquen sofriment o mort per a milions de persones i, per consegüent, havien de quedar fora d'un àmbit marcat per la política institucional que, com no podia ser d'altra manera, es va limitar a qüestions econòmiques, de *subministrament energètic*, o a invocacions genèriques sobre la *seguretat*.

Bastaria contrastar el redactat inicial de la moció presentada (1) amb el redactat final aprovat, que figura a les actes del Parlament (2), per comprovar el caràcter d'escenificació amb el que es va abordar aquest greu assumpte; caràcter que es reforça llegint la transcripció literal de la sessió de la CEC (3). En aquest article analitzaré únicament tres punts de la citada escenificació, i cenyint-me tan sols a la lògica de la pròpia moció; punts que mostren la seva banalitat i inutilitat a efectes del conflicte en que s'inscriu: les maniobres del conglomerat nuclear, per aconseguir l'allargament del funcionament d'Ascó i Vandellòs, primer a 60 anys (4), i més enllà quan *toqui*.

Tant en la justificació de motius del redactat inicial de la moció, com en el curs del debat, apareixen freqüents mencions al Consell de Seguretat Nuclear (CSN), l'òrgan que, teòricament, hauria de vetllar per la seguretat del funcionament atòmic tot vigilant l'estat dels reactors i aplicant, també teòricament, fortes sancions o suspensions a les companyies en casos de negligència o perill; però el redactat de la moció, en comptes de fer menció al caràcter uniformement partidari de l'energia nuclear dels acords del Plenari del CSN, i a la total identificació dels seus membres amb el conglomerat nuclear, es limita al tòpic de la *manca de pluralisme polític*. Recentment, un membre català del CSN, que representava a CiU, ha estat substituït per un altre membre que representa al PP; el fet que el substituït sigui també català, alumne de l'anterior en la universitat, i tan partidari acrític de l'energia atòmica com el seu antecessor, no mereix ni tan sols una línia.

Així, la manca de *pluralisme social* d'un CSN a on tots els seus membres, siguin del PP, del PSOE o de qualsevol altra força política, són partidaris declarats de l'energia atòmica i voten unànimement en tots els casos –excepte en dos punts a on ha aparegut una veu puntualment discrepant-- (5), queda amagada darrera una invocació a un irreal *pluralisme polític*, que no té

traducció significativa en el seu funcionament.

També hi ha escenificació en el debat, quan s'adjudica al representant de CiU que va acabar el seu mandat al CSN un suposat caràcter de *representant de Catalunya*, com si durant els sis anys que aquesta persona va estar al CSN hagués participat en base a un suposat consens territorial, en comptes de limitar-se a votar sistemàticament en bloc amb els altres quatre a favor de les companyies nuclears. Aquesta escenificació es completa amb l'apartat d) de la moció aprovada, quan es reclama al *Govern de l'Estat* representació institucional en el CSN "*quan hagi de tractar afers que afectin els àmbits territorials respectius*". Ni Cofrents, ni Trillo, ni Almaraz tenen interès per a Catalunya, ja que és sabut que una catàstrofe nuclear en qualsevol d'aquests reactors no podrà afectar a les persones que vivim aquí. A la llum de Txernòbil i Fukushima espero que disculpin la ironia.

Però és en els punts relatius al Document Número 9 del Consell Assessor per a la Transició Nacional (CATN9), i en les dates de tancament d'Ascó i Vandellòs on l'escenificació arriba al màxim.

El document CATN9, mencionat en la justificació de motius i en el primer punt de la proposta de moció, és un document controvertit, que propugna que un futur estat de Catalunya hauria d'allargar el funcionament d'Ascó i Vandellòs fins a 60 anys. En el primer punt de la proposta de moció presentada es recomanava que el document CATN9 fos esmenat en aquest punt, per tal de fer desaparèixer aquest allargament atorgat *a priori*.

Doncs bé, a la moció aprovada aquest primer punt desapareix. L'excusa que es va utilitzar en el debat a la CEC va ser que es tractava d'un document de la passada legislatura. L'únic diputat que va apuntar el caràcter contradictori d'aquesta referència al CATN9, ho va fer en termes de política general (no de la qüestió atòmica), i va rebre una resposta tallant en clau *ara no toca* per part del diputat que li va replicar; la resta de diputats que van intervenir a continuació van guardar un respectuós silenci sobre la qüestió i el redactat del CATN9 es va fer *invisible*.

L'excusa és patètica per dos motius: primer, pel caràcter atípic dels documents del CATN, que no permeten adjudicar-los a una legislatura concreta, ja que es tracta de documents de reflexió política global en el curs de la constitució d'un estat propi a Catalunya i, segon, per que un altre document que es menciona en el debat de la moció, i que té plena vigència: el *Pacte nacional sobre la transició energètica*, remet precisament al document CATN9 a l'hora de dissenyar les polítiques que s'han d'aplicar.

El que vol dir que el redactat del CATN9 –una defensa explícita de l'energia atòmica que va més enllà del que s'ha anat políticament a Espanya i Europa--, *desapareix* de la moció aprovada a la CEC, però continua plenament vigent al debat polític. No és massa difícil entendre que el recolzament dels grups que van redactar al seu dia el CATN9 a la moció aprovada, passava per la desaparició de qualsevol menció al propi CATN9.

Finalment, les dates concretes de tancament d'Ascó i Vandellòs són un altre element d'aquesta escenificació. Malgrat les seves incoherències, el redactat inicial del punt 2 de la proposta de moció suposava un veritable avenç, ja que plantejava explícitament que no es donés un nou permís de funcionament a Vandellòs i Ascó quan finalitzés l'actual en l'any 2020 i 2021, respectivament.

Aquesta formulació ja va quedar anul·lada quan es va acceptar debatre una esmena en que l'any concret de aturada era substituït per un redactat genèric sobre els *40 anys de funcionament*. De fet, els tan repetits 40 anys de límit d'un reactor nuclear no tenen cap base tècnica. Es tracta d'una formulació posada en circulació al 1996, en el curs del debat sobre el tancament de la central atòmica de Garoña al 1999; en arribar al 1999, els *40 anys* van canviar ràpidament a 43, amb l'excusa de que calia fer plans per activar econòmicament la zona afectada (cal remarcar que del 1996, quan es fa menció als *40 anys* al 1999, l'any anunciat de tancament, no es va fer res en aquest sentit, malgrat que ja s'havia anunciat la data i que restaven 3 anys per arribar-hi).

Però és que, a més a més, la referència als 40 anys és una ximpleria tenint en compte el mecanisme tècnic i polític de renovació del permís per 10 anys que estableix la normativa, i que ja va mostrar el seu potencial de distorsió en el cas de Garoña. I és que, prèviament a atorgar el permís, el CSN lliura al govern de torn un informe de caràcter *preceptiu i vinculant*. La qüestió es pot resumir, doncs, en una pregunta: Quan l'any 2020 i 2021, el CSN hagi donat a ENDESA i IBERDROLA una certificació tècnica que garanteix el funcionament d'Ascó i Vandellòs per 10 anys més, aturaran aquestes empreses els seus reactors en 2024, 2026 i 2028, sense conflictes per una decisió *política* del govern de torn?

No resulta massa difícil imaginar que aquestes empreses aprofitaran totes les possibilitats que ofereix una legislació declaradament neoliberal per exigir compensacions econòmiques sota la forma de *lucre cessant*, com no resulta difícil imaginar (tenint en compte el que va passar amb Garoña) la campanya de propaganda favorable a les nuclears que es posarà en marxa.

Però ni tan sols la menció als 40 anys va ser recollida en la moció final aprovada a la CEC.

El que finalment va ser confusament votat, i aprovat, és un text que es limita a "*Reclamar al Govern de l'Estat, mentre la Generalitat no tingui la competència plena en aquesta matèria, l'elaboració d'un estudi sobre la viabilitat del tancament esglaonat de les centrals nuclears d'Ascó I i Ascó II el 2021 i de Vandellòs el 2020.*" És a dir, finalment es trasllada una qüestió que afecta a totes les persones que vivim a Catalunya (i a moltes altres més) al *Govern de l'Estat*, i limitada a la demanda d'un *estudi*, en un tema en que abunden els *estudis* i manquen les decisions polítiques; i en un context en que la reivindicació d'un *estudi* és una de les formes favorites a les que recorren els que manen per demorar la presa de decisions contraries als seus interessos.

És en aquesta menció a un *estudi* on la representació es fa esperpèntica, perquè resulta que hi ha un precedent convenientment oblidat. El 30 de juliol de 1980, el Parlament va adoptar per unanimitat la creació d'una Comissió d'Investigació sobre la seguretat de la central nuclear d'Ascó, que s'estenia a les altres centrals en construcció a Catalunya; aquesta comissió va funcionar fins que, el 30 de juny de 1981, el Plenari del Parlament va debatre el dictamen que va elaborar (6). Com que es tractava de treballar a favor de les nuclears, llavors no va ser necessari traslladar la reclamació al *Govern de l'Estat*.

Tot plegat mostra el veritable sentit de la representació: per redactar un document en el que es proclama la *necessitat* d'ampliar a 60 anys el funcionament de les tres centrals nuclears actives a Catalunya no es necessita cap requisit ni consideració prèvia; però quan es tracta d'abordar el seu tancament a 3 o 4 anys vista, llavors és necessari traslladar la qüestió a un *estudi* del *Govern de l'Estat*.

Amb la moció aprovada a la CEC, la classe política que governa a Catalunya ha donat una mostra més de la gran distància que separa les institucions dels grups socials que més pateixen les conseqüències del seu treball.

Miguel Muñoz és membre de **Tanquem les Nuclears - 100% EER**, i manté la pàgina de divulgació energètica <http://www.sirenovablesnuclearno.org/>

NOTES

(1) Presentació de la resolució a la Comissió d'Empresa i Coneixement.
<http://www.parlament.cat/document/altres-publicacions/168688.pdf>

(2) Publicació en BUTLLETÍ OFICIAL DEL PARLAMENT DE CATALUNYA, pàgina 7. XI legislatura · segon període · número 112 · divendres 22 d'abril de 2016. Resolució 86/XI del Parlament de Catalunya, sobre les centrals nuclears 250-00034/11
<http://www.parlament.cat/document/bopc/169355.pdf>

(3) Transcripció del debat en la comissió del Parlament.
<http://www.parlament.cat/document/trancripcion/169552.pdf>

(4) L'ofensiva per demanar un allargament del funcionament de les centrals atòmiques la trobem en múltiples declaracions dels presidents d'IBERDROLA i ENDESA, Potser un dels documents més significatius és el follet de la **última oferta pública de venda de Endesa**, de 2014. <http://www.endesa.com/es/accionistas/laaccion/OPV2>

(5) Em refereixo, lògicament, a les votacions discrepants de la consellera Cristina Narbona, adscrita al PSOE, en relació a les qüestions de procediment relacionades amb la reactivació de la central de Garoña i la construcció del Magatzem Temporal Centralitzat (MTC) de Villar de Cañas. A remarcar que l'altra persona adscrita al PSOE, la vicepresidenta del CSN, ha votat de manera uniforme amb l'antic representant de CiU, i els del PP, el recent incorporat i els anteriors. Les persones interessades en conèixer aquesta línia discrepant poden llegir les actes 1284, 1323, 1333, 1364 i 1372 de les reunions del CSN disponibles a <https://www.csn.es/actas-del-pleno>

(6) Número 13. I Legislatura Any 1980. Sessió Plenària núm. 7 Cinquena i darrera reunió tinguda el dia 30 de juliol de 1980. Constitució d'una Comissió d'Investigació, sobre les obres de la Central nuclear d'Ascó. <http://www.parlament.cat/document/dspcp/45723.pdf> . DOGC 38 27/06/1981- Dictamen de la Comissió d'Investigació sobre la Central Nuclear d'Ascó (Reg. 2569) <http://www.parlament.cat/document/bopc/46029.pdf> Diari de sessions Numero 69 I Legislatura Any 1981 . Sessió Plenària núm. 26. 30 de juny de 1981.
<http://www.parlament.cat/document/dspcp/45780.pdf>